

Fasa ut miljöskadlig bottenfärg i Borgholms hamn

Borgholms kommun avser att fasa ut miljöskadliga bottenfärger

På flera platser i Kalmarsund, liksom många andra platser i Östersjön, finns det förhöjda halter av Tributyltenn (TBT). TBT är ett mycket giftigt och hormonstörande ämne som främst påverkar vattenlevande organismer, men som påverkar hela ekosystemet. Båtbottenfärger med biocider (bekämpningsmedel) kan ofta påverka andra djur och växter än de som man vill bekämpa.

Den största källan till de höga halterna av TBT är äldre båtbottenfärger. Färger innehållande TBT har varit förbjudna sedan 1989 men kan finnas kvar under nyare färglager och läcker då ut vid underhåll och sjösättning av målade båtar. Sedan 2008 gäller ett totalförbud mot båtbottenfärger som innehåller TBT på alla fartyg, inklusive fritidsbåtar. Det är inte enbart förbjudet att måla med en färg som innehåller TBT, det är också förbjudet att använda en båt som läcker TBT. TBT är väldigt långlivat i sedimentet och kan påverka allt levande i vattnet och därför är det viktigt att tillförsel av TBT stoppas.

Nya krav 2025

Borgholms kommun, Miljö- och byggnadsnämnden, som är tillsynsmyndighet avser att ta ett inriktningsbeslut om att tillämpa det rådgivande referensvärdet för TBT (100 µg tenn/cm²) med start 1 januari 2026 för båtar med bryggplats i Borgholms hamn. Det innebär att kommunen kommer kontrollera att inga båtar med för höga nivåer av tenn sjösätts.

För båtägare med bryggplats vid Borgholms båtklubbs bryggor i Borgholms hamn kommer det krävas att båtklubben kan uppvisa godkända mätintyg för samtliga båtar som ligger vid bryggorna avseende båtbottenfärg för att arrendet ska kunna förnyas.

Bevisbördan faller på båtägaren i det läget att visa att det inte sprids föroreningar från båten. Det kommer krävas protokoll från båtbottenmätning, saneringsintyg, intyg från tillverkare eller liknande dokumentation. Om inga dokument uppvisas kommer båtägaren förbjudas att sjösätta båten. Kraven ställs till båtägaren i form av ett beslut med stöd av miljöbalken som är möjligt att överklaga.

Undantagna från mätintyg är båtar med vikt mindre än 200 kg vilka inte får bottenmålas samt övriga båtar som aldrig bottenmålats.

Båtbottentvätt

Borgholms kommun har investerat i en ny båtbottentvätt med medel från länsstyrelsen och havs- och vattenmyndigheten genom lokala vattenvårdsprojekt (Lova). Installation av tvätten sker i slutet av april med placering vid den yttre pirens insida.

Den avgörande anledningen till att tvätten installerades är att minska båtbottenfärgernas skadliga påverkan på växt- och djurlivet i havet.

Båtbottentvätten är ett effektivt alternativ till att måla botten genom att tvätta båten ren från påväxt två till tre gånger per säsong. De flesta båtar går att tvätta men några undantag finns för ovanliga skrovformer. Det är inte tillåtet att tvätta båtar som är målade med giftig färg (TBT) även om dessa färglager ligger under nyare färg eller som bottenmålats med godkänd biocidfärg under samma säsong.

- Båtar med hård biocidfärg målade 2023 får båtbottentvättas säsongen 2024 (1 år gammal färg).
- Båtar med mjuk biocidfärg målade 2023 får båtbottentvättas först säsongen 2025 (2 år gammal färg).

Mätning av metaller

För att ta reda på om din båtottenfärg innehåller TBT eller andra metaller som koppar, zink och bly, kan du göra det på två sätt: antingen genom att ta ett skrapprov och skicka in det till ett laboratorium för analys, eller genom att skanna skrovet med en XRF-skanner (X-Ray Fluorescence).

Borgholms kommun erbjuder nu en XRF-mätning som utförs lördagen den 13 april av företaget HappyBoat AB vid uppläggningsplatserna i Borgholms yttre hamn under eftermiddag-kväll. Även båtar som vinterförvaras på andra platser inom Borgholms närhet kan mätas i mån av tid. De som önskar har möjlighet att vara med när mätningen genomförs.

Metallerna koppar, zink, tenn och bly mäts på åtta platser på båtskrovet och svaret ges som mikrogram metall per kvadratcentimeter. Resultaten redovisas i en rapport där resultat för varje metall på varje enskild mätplats på båten presenteras. Även ett medelvärde räknas ut för varje metall för båten.

Borgholms kommun står för mätkostnaden om medelvärdet för tenn är under 100 mikrogram/cm² för båten. Vid godkänd mätning (under 100 mikrogram tenn/cm²) får ägaren ett mätprotokoll över detta. Om mätningen inte blev godkänd så måste båtägaren senast till sjösättning 2026 ta bort den giftiga färgen och därefter göra en ny mätning. Båttentvätten får bara användas på skrov målade med färg utan TBT.

Anmälan till XRF-mätning lördagen den 13 april

Anmälan till mätning lördagen den 13 april sker senast tisdagen den 2 april genom att maila info@borgholmsbatklubb.se med information om var båten vinterförvaras. Bekräftelse på om mätning kan utföras skickas per e-post med förfrågan om kompletterande båtinformation.

Borgholms båtklubb

Göran Falk
Sekreterare